

HISTORISCHE KRING HUIZEN

Vereniging Historische Kring Huizen
postadres: Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
www.historischekringhuizen.nl

Bestuur

Voorzitter: B.J. van Geenen, Lijzij 109, 1276 GK Huizen, telefoon 035-5252807
Secretaris: D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
Penningmeester: mevr. M. Westland- Rebel, Joost Banckertstraat 77, 1272 BG Huizen, telefoon 035-5262505
Bestuurslid: mevr. A. Kruijning-Teeuwissen, Driftweg 151, 1272 AC Huizen telefoon 035-5254776
M. Heemskerk, Noordwal 61, 1274 AB Huizen

Werkgroepen

In onze vereniging zijn een aantal werkgroepen of personen actief met een bepaald onderwerp. Een bijzondere plaats neemt de werkgroep Klederdracht in. Naast historisch onderzoek geeft deze werkgroep ook presentaties in Huizer klederdracht. De werkgroep Dialect is een voortzetting van de Huizer Dialect Werkgroep welke van 1972 tot 2001 zelfstandig heeft gefunctioneerd. Voor meer informatie over de werkgroepen kunt u zich wenden tot de secretaris of tot de contactpersonen:

Werkgroep Archief:	D. Brugge, telefoon 035-5244003
Werkgroep Beeld en geluid:	C. Sijl, telefoon 035-5252873
Werkgroep Dialect:	mevrouw drs. D. van Herwerden-Eendebak, telefoon 035-5252851
Werkgroep Genealogie:	P. Wiersma
Werkgroep Handel en industrie:	Vacant
Werkgroep Huizerdag:	J.C. Rebel, telefoon 035-5260580
Werkgroep Klederdracht:	mevrouw J.W. van Geenen-van den Berg, telefoon 035-5252807
Werkgroep Oude Begraafplaats:	J. Veerman, telefoon 06-22365356
Werkgroep Visserij:	K.H. Westland, telefoon 035-5242006

Diverse

Archief: Achterbaan 82 ('t Schoutenhuis), 1271 TZ Huizen, telefoon 035-5250223.
Geopend op maandag van 09.15 uur tot 14.00 uur;
uitgezonderd de eerste maandag van de maand.

Ledenadministratie: D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003

Lidmaatschap: De bijdrage per jaar is minimaal € 12,50 per persoon of € 15,00 per gezin of voor een organisatie. Voor leden woonachtig in het buitenland geldt een toeslag. Het lidmaatschap gaat in per 1 januari. De reeds verschenen nummers van de Ratel van de lopende jaargang worden toegezonden. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij voor 1 december schriftelijk bericht van opzegging is ontvangen bij de ledenadministrateur.

Giften en legaten: De vereniging is erkend als instelling van algemeen nut en betaalt daardoor minder of geen successierechten. Uw bijdragen, contributies, giften, periodieke schenkingen en erfstellingen kunnen fiscale voordelen bieden. Indien u meer informatie wenst, graag contact opnemen met de penningmeester.

Bankrelatie: Rabobank nummer 32.99.60.369 of Postbank nummer 1643357

Handelsregister: Kamer van Koophandel te Hilversum, nummer 90517042

Oprichtingsdatum: 11 oktober 1979

De vereniging stelt zich onder meer tot doel het bevorderen en verbreiden van de kennis over de cultuur, dialect, folklore, geschiedenis en klederdracht van de gemeente Huizen. Zij tracht dit doel te bereiken door steun te geven aan historisch onderzoek en het uitgeven van publicaties. Verder door het organiseren van bijeenkomsten, excursies, lezingen, presentaties en tentoonstellingen. Ook ijvert zij voor het behoud van de cultuurhistorische en karakteristieke waarden van de gemeente Huizen. Leden van de vereniging Historische Kring Huizen krijgen vier keer per jaar het verenigingsblad de 'Ratel' toegestuurd. Voorts is er vier keer per jaar een lezing met gratis entree voor leden van de Historische Kring Huizen.

RATEL

De 'Ratel' is een uitgave van de Historische Kring Huizen. Het blad verschijnt vier keer per jaar in de maanden februari, mei, september en december. De inhoud valt onder verantwoordelijkheid van de redactie, behoudens bestuursmededelingen.

Redactiecommissie: Klaas Westland
Eindredactie: Wendy van Noppen, telefoon 035-5253783
Redactieadres: mevrouw W. van Noppen, Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, telefoon 035-5253783
E-mail: info@historischekringhuizen.nl
Drukwerk: Drukkerij J. Bout & Zn. te Huizen, telefoon 035-5253293
Jaarindex: F. Schraeverus

ISSN: 1384-8437
Losse nummers: € 3,50 per exemplaar of € 14,00 per jaargang plus verzendkosten. Losse nummers van de 'Ratel' zijn verkrijgbaar bij de museumwinkels van de Huizer musea of bij de secretaris.
Overname artikelen: ©2009 HKH, overname uitsluitend na schriftelijke toestemming redactie.

Kopij: Kopij, liefst vergezeld van foto's, schriftelijk inleveren op het redactieadres.
Bij voorkeur per e-mail of op diskette in Word. Auteursinstructies zijn beschikbaar.

DE RATEL GAET

De laatste ledenavond was weer een succes met de voorstelling 'de Meidenkist' door Cees Prins uit Hilvarenbeek in Brabant. Ondanks de grote verschillen tussen Huizen en Brabant (bijvoorbeeld overwegend protestant tegenover overwegend katholiek) waren er toch ook veel overeenkomsten. Een bijzondere manier om het verleden te laten herleven.

In het komende najaar bestaat onze Kring dertig jaar. Wij zijn dan ook van plan hier tijdens de Huizer Botterdagen extra aandacht aan te besteden op zaterdag 19 september 2009. De Botterdag wordt gehouden op de haven onder meer bij de Botterwerf. Op deze dag zullen ook klederdrachtgroepen uit andere voormalige Zuiderzeeplaatsen aanwezig zijn. Uitgenodigd zijn Hindeloopen, Urk, Nunspeet, Spakenburg, Gooi en Eemland, Marken, Volendam, Enkhuizen en Wieringen. We houden u op de hoogte van het programma.

De data voor de volgende ledenavonden liggen ook al vast, evenals de onderwerpen (zie de agenda hieronder). Misschien wilt u de data noteren! Veel dank aan Ria Westland, onze penningmeester, die in principe al onze ledenavonden verzorgt en begeleidt. U kunt zich ook bij haar opgeven voor de excursie naar Amsterdam op 6 juni. N.B. deze excursie is minder geschikt voor mensen die slecht ter been zijn, er wordt namelijk enkele uren gewandeld.

Tenslotte: Jan C. Rebel is van plan om fietstochten te organiseren door het dorp en omgeving, die voeren langs plekken die te ver zijn voor wandelingen. De tocht voert vooral langs sporen uit het verre en nabije verleden, zoals loopgraven uit de 1e wereldoorlog, de enige grafheuvel die Huizen rijk is, leemkuilen, de kei in het Bikberbos en veel meer historische plekjes. Hij wil graag weten of hiervoor vanuit de Kring belangstelling zou zijn. Graag reacties aan Jan Rebel (tel. 5260580 of email: info@historischekringhuizen.nl) of aan ondergetekende (tel. 5252807).

Met vriendelijke groeten namens het bestuur,

B.J. van Geenen, voorzitter

AGENDA

12 mei 2009	20.00 uur	Jaarvergadering in de Boerderij. Na de pauze een diapresentatie door Gert Jan Schaap over de Huizer botters
6 juni 2009		excursie naar Amsterdam: wandeling onder leiding van de heren Martin Döbelman en Martin Ribbens, die in oktober vorig jaar Amsterdam toonden in vertellingen en liederen over Rembrandt en zijn stad met beelden van toen en nu. Kosten € 17,50 per persoon, opgeven bij Ria Westland.
24 november 2009	20.00 uur	400 jaar P.C. Hooft, dichter en baljuw van het Gooi
26 januari 2010	20.00 uur	Pilgrimfathers uit Engeland naar Nederland en later naar Amerika
18 mei 2010		Jaarvergadering.

VAN DE REDACTIE

In dit nummer treft u in het gedeelte van de Dialectwerkgroep naast veel nieuws ook een reactie aan op het gedicht over Huizen in het vorige nummer. 'Het schilderachtige Huizen' verscheen oorspronkelijk in 1928 in de Panorama en is als knipsel terechtgekomen in de verzameling van Aartje Kruining-Teeuwissen. Dan gaat Harmen Kos verder met de geschiedenis van Gooiland en vooral het aandeel van Lambert Rijksz. Lustig daarin. Met nieuws over online archieven en de serie 'Het Gooi toen & nu', een foto, een knipsel en een reactie op de foto in het vorige nummer van het ziekenhutje plus de puzzel is dit nummer weer vol.

Veel leesplezier gewenst,

Wendy van Noppen

De samenwerkende archieven Gooi en Vecht hebben op 5 februari 2009 een website gelanceerd, die toegang geeft tot de archieven van het Streekarchief Gooi- en Vechtstreek (voor Hilversum, Laren en Wijdemeren), Het Stads- en Streekarchief Naarden (voor Naarden, Bussum, Huizen en Muiden), en het Gemeentearchief Weesp en wel www.gooienvechthistorisch.nl. De website is zodanig ingericht dat in de toekomst ook andere organisaties zoals historische verenigingen hun collecties via de website kunnen aanbieden. De folder met informatie heet toepasselijk "Kom schatgraven in Het Archief".

De bovengenoemde archieven beheren alle openbare archieven van de lokale besturen, inclusief de registers van de burgerlijke stand, bevolkingsregisters en andere bronnen met doop-, huwelijks- en overlijdensgegevens. Daarnaast zijn er archieven van plaatselijke verenigingen, kerkgenootschappen, bedrijven, families en personen, maar ook kranten, foto's, prenten, topografische kaarten en boeken. Al deze collecties zijn gratis te raadplegen in de studiezalen van de archieven, maar nu zijn in één digitaal bestand alle beschrijvingen van de inhoud van de archieven ondergebracht en online doorzoekbaar.

Een deel van de collecties zelf is gedigitaliseerd en op de website geplaatst:

- een deel van de topografische kaarten van de gehele regio daterend vanaf de 17e eeuw,
- lokale en regionale kranten van voor de Tweede Wereldoorlog,
- een selectie van de foto's van persfotograaf Stevens uit de periode 1940-1955.

Een en ander wordt verder geleidelijk aan uitgebreid en geactualiseerd.

Wendy van Noppen

HET GOOI TOEN & NU

De ondertitel van deze fraaie nieuwe serie over het Gooi is 'geschiedenis voor ontdekkers'. De samenstellers beogen de overal zichtbare en tastbare getuigen van cultuur en geschiedenis hun eigen verhaal te laten vertellen en slagen daar zeer goed in. 'Vroeger' en 'nu' worden samen gepresenteerd in prachtige en verrassende foto's in de vorm van kleine, handzame boekjes.

Elk van de 18 delen van de reeks heeft een eigen thema:

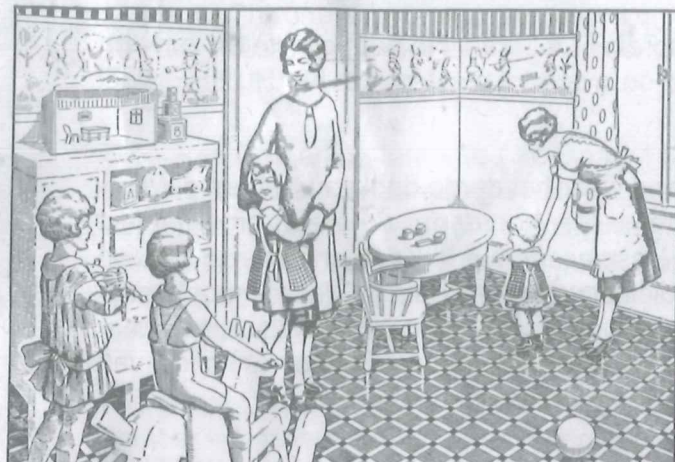
1. Stad en land.
2. Onder dak.
3. Kerk en geloof.
4. Dagelijks brood.
5. Komen en gaan.
6. Sporen in het landschap.
7. Denkers en doeners.
8. Landgoederen en buitenplaatsen.
9. Sporen van strijd.
10. Onderwijs.
11. Vrije tijd.
12. Ziek en zorg.
13. Kunst en cultuur.
14. Tot algemeen nut.
15. Radio en televisie.
16. Sport en spel.
17. In bedrijf.
18. Dood en begraven.

Iedere maand komt een nieuw deel uit; op het moment van schrijven waren deel 1 t/m 5 verschenen.

Wendy van Noppen

VROEGER & NU

Een ander voorbeeld van 'vroeger' en 'nu' naast elkaar tonen de onderstaande advertenties van Balatum in 1926 en 1960! Allebei laten ze een kinderkamer zien naar de laatste mode in de reclame, maar wat een verschil – niet alleen wat betreft tekening en foto. Het is leuk om dit soort tijdsbeelden in ons knipselarchief te kunnen opnemen. (Red.)



IN DE KINDERKAMER.
Uw lievelingen behoeven niets te ontzien en kunnen de vreugde ten top voeren, wanneer de vloer van hun speelkamer met Balatum is belegd. Deze vloerbedekking is niet alleen mooi, hygienisch, ijersterk en duurzaam, doch kost bovendien minder dan zeil of linoleum. - Vraagt Uw winkelier de vele voordeelen van Balatum.

Balatum

Altijd echt en gegarandeerd indien gekocht bij onze wederverkopers, die voorzien zijn van onder afgebeeld prijskaartje.

f 1.50 PER EL. I KW.
Breedte 183 cm.

f 1.19 PER EL. II KW.




Oude advertentie:

Een Balatum-advertentie uit 1926: ongetwijfeld zult u een glimlach niet kunnen onderdrukken.

Toch mogen wij niet vergeten, dat deze advertentie in 1926 een zeer moderne reclame-uiting was, die zijn vruchten heeft afgeworpen.



„Mijn redenen om viltzeil te nemen heten Jan, Rina en Betty

viltzeil

Advertentie 1960 (in kleur)

Een viltzeiladvertentie uit 1960: ook weer die kinderkamer. De kleurenfoto, zoveel echter en overtuigender, heeft de tekening verdrongen.

VAN DE DIALECTWERKGROEP

Het gedicht van mevrouw C.J. Tiegelaar-Staalman uit de vorige Ratel is positief ontvangen. De Huizer toneelvereniging Ontwaakt droeg het zelfs voor in het Voor Anker na een zeer geslaagde toneelavond in klederdracht en dialect.

Er kan echter verwarring zijn ontstaan omdat in het zesde coupletje bij het drukken een letter is weggefallen. Er moet in de tweede regel staan *raat'lend* en niet *aat'lend*. Daarom volgt hier het coupletje nog een keer in zijn geheel:

Komt daar niet een boerenwagen
raat'lend op de dorpsweg aan?
Huizens stoere boerenzonen
die tesaâm met Huizens schonen
welgemoed tot d'arbeid gaan?

Op de plaatsing van dit gedicht in de Ratel is een reactie gekomen van familie van de schrijfster. Hieronder treft u deze brief aan, die voor zichzelf spreekt. De auteur van het gedicht is dus een nicht van de vroegere wethouder en niet een dochter. Er moet nog een gedichtje over Huizen bestaan en wellicht kunnen wij dat nog eens krijgen uit de familiearchieven.

Ook op andere fronten is de dialectwerkgroep actief geweest in de afgelopen tijd.

- Er is een bijeenkomst geweest met een dialectspreker uit Laren. Na het beluisteren van een cd van het Laarder dialect zijn enkele verschillen en overeenkomsten met het Huizer dialect genoteerd.

- Gerrit Jongerden heeft de bijeenkomst bijgewoond waar het derde deel van het grote Woordenboek van de Gelderse Dialecten werd uitgereikt. Dit Woordenboek is een groot project van de Radboud Universiteit in Nijmegen en de IJsselacademie in Kampen. Hoewel Huizen natuurlijk niet in Gelderland ligt, wordt door onze dialectwerkgroep aan dit Woordenboek meegewerkt. Omdat het Huizers op de grens ligt van oost- en west-Nederlandse dialecten en zeer specifiek ook invloeden vertoont vanuit het oosten van het land, met name door de handel van de Huizers, vond men het interessant om het bij het onderzoek te betrekken.

- Met het Meertens Instituut in Amsterdam is contact, omdat zij onderzoek doen naar dialectverandering. Naast oudere sprekers zochten ze jonge dialectsprekers van tussen de 20 en 40 jaar. Gerrit heeft er twee gevonden en naar aanleiding van een stukje in de Huizer Courant kwamen nog enkele reacties binnen, onder wie een dame van 40 jaar. Dit alles is doorgegeven aan het Meertens Instituut en we zijn benieuwd naar de verdere ontwikkelingen op dit gebied.

- Bij Radio 6fm wordt maandelijks een stukje dialect gesproken (dit gaat buiten de dialect werkgroep om). Naar aanleiding hiervan heb ik in januari een keer voor de regionale omroep iets van de activiteiten van de dialectwerkgroep mogen uitleggen.

- Noord-Holland is een van de weinige provincies waar nog geen streektaalfunctionaris is. Een groep West-Friese dialectsprekers heeft het voortouw genomen om wel zo'n functionaris in onze provincie te krijgen. Dat kan voor de Huizer dialect werkgroep ook van belang zijn. Op 14 maart 2009 zal hierover een bijeenkomst worden gehouden in Hoorn, waar Gerrit Jongerden ons zal vertegenwoordigen. Er zal een presentatie gehouden worden van (en in) het Huizer dialect. Er zullen ook andere dialectsprekers aanwezig zijn uit onder andere: Zaandam, Alkmaar, Texel, Egmond, Waterland, Volendam en Marken.

Ineke van Herwerden

Brief

van: Frederika B. S. de Bock - de Bruin
Naarderstraat 21
1272 NG Huizen
Tel. 0355258706

aan: Historische Kring Huizen / dialect werkgroep
t.a.v. mevr. drs. D. van Herwerden- Eendebak

Het was een verrassing het gedicht "Huizen" van mevrouw C. J. Tiegelaar - Staalman aan te treffen in De Ratel. Hierbij een aanvulling op de door u gegeven informatie.

Catharina Jannette Staalman, de dichteres, was geen dochter van wethouder Jan Hendrik Staalman maar een nicht. Op zich is het niet vreemd dat de vergissing is gemaakt want de dochter van de wethouder heette Catharina Jannetje, roepnaam Katrien. Zij was het oudste kind van de wethouder, geboren op 6 april 1904. Een broertje is jong overleden. Zij werkte als verpleegster in het Burgerziekenhuis in Amsterdam, is nooit getrouwd geweest en heeft geen kinderen. Katrien overleed op 30 juni 1989 en ligt, samen met haar ouders, begraven

op de oude begraafplaats aan de Ceintuurbaan. Mede op initiatief van de wethouder werd de lagere technische school aan de Jacob van Campenstraat opgericht. Jan Hendrik (roepnaam Hendrik) Staalman, broer van mijn grootvader, heeft tientallen jaren aan de IJzerenveldweg gewoond. In "Kent u ze nog ..de Huizers" staat hij op foto 43 en 45.

Dichteres Catharina Jannette (koosnaam Kiek) was mijn tante, de zuster van mijn moeder (koosnaam Zus). Beide geboren en opgegroeid in Huizen. Samen met hun broer Gerrit die op 08 mei 1906 was geboren in Amsterdam. Hij heeft vanaf de jaren dertig, tot zijn overlijden op 22 april 1984, in Hilversum gewoond. Een kleinzoon van Gerrit woont in Huizen. Zus werd geboren op 14 augustus 1908 bij de Trappenberg. Haar geboortehuis was jarenlang het zus-terhuis van de Trappenberg en is inmiddels afgebroken.

Kiek werd geboren op 26 oktober 1909 op de Nieuw Bussummerweg, op Thames, dat huis staat er nog steeds. Enkele jaren later verhuisde de familie naar het oude witte huis op de hoek van de Crailoseweg en de Nieuw Bussummerweg, de Vossestaart genaamd. In die tijd waren beide wegen nog zandpaden. Begin jaren dertig verhuisde de familie eerst naar Soest en kort daarna naar Lage Vuursche. Kiek trouwde op latere leeftijd met de heer G. Tiegelaar en heeft geen kinderen gekregen. Zij heeft veel (gelegenheids-) gedichten gemaakt. Een deel van de gedichten werd in eigen beheer uitgegeven. Kiek is overleden op 29 juni 2003 en Zus op 22 maart 2006. Momenteel wonen een broer van mij en ikzelf in Huizen.

HET SCHILDERACHTIGE HUIZEN

In de verzameling knipsels en dergelijke van Aartje Kruijning-Teeuwissen kwamen we het artikel uit de Panorama van 26 september 1928 (bladzijde 3) tegen. Het is niet bekend wie de schrijver was en het is wellicht goed om te bedenken dat dit artikel vier jaar vóór de afsluiting van de Zuiderzee verscheen.

De tekst is overgenomen in de oorspronkelijke spelling. Het knipsel is erg donker, vandaar dat de bijbehorende illustraties ook donker zijn, maar we wilden u die niet onthouden. (Red.)

Aan de prachtige uitloopen van het heuvelachtige Gooi met zijn schilderachtige villadorpen, ligt rustig en vredig bij de Zuiderzee het plaatsje Huizen: een landbouw-visschersdorp.

Wel zeer oud is dit echt landelijke plaatsje. De historieschrijvers willen zelfs beweren, dat er reeds in de 10e eeuw een kapel stond, welke aan St. Thomas was gewijd.

Het wapen der gemeente wijst er op, dat de bewoners oorspronkelijk vooral de veeteelt beoefenden. Op een veld van zilver toont het wapen een melkmeisje, dragende aan het juk een tweetal emmers.

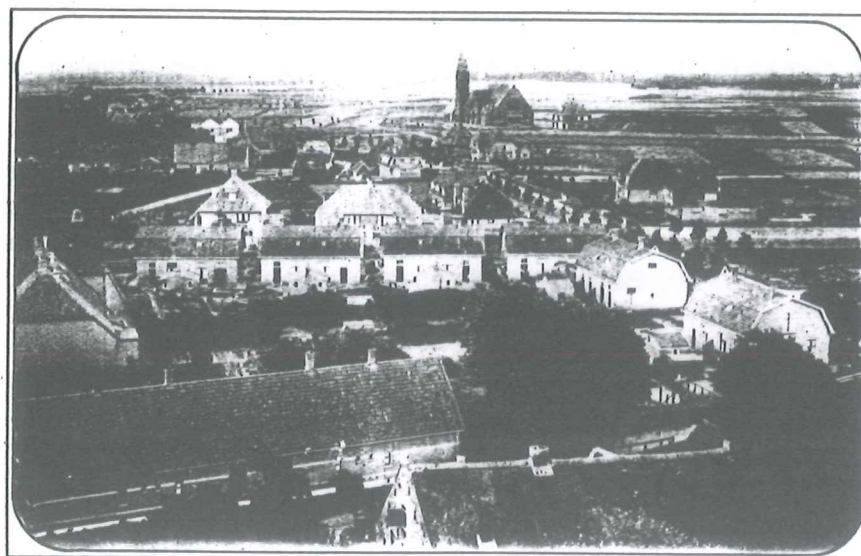
Het belangrijkste bouwwerk is ongetwijfeld de groote kerk, oorspronkelijk als parochiekerk in het jaar 1400 gesticht. In de 16e eeuw is echter door een geweldigen storm het bedehuis geheel vernield, zodat van het oorspronkelijke bouwwerk feitelijk alleen de trotsche toren en het koor zijn overgebleven. In het jaar 1637 werd het bedehuis afdoende hersteld.

Eigenaardig is wel, dat het hooggelegen kerkterrein omgeven is door een verweerden steenen muur, welke ongetwijfeld in deze omgeving een aardigen indruk maakt.

Van welke zijde men Huizen ook nadert, van de zeezijde of van Laren of Blaricum, onmiddellijk valt de zeer onregelmatige bebouwing op. 't Heeft den schijn, of al die eenvoudige huisjes en boerenwoningen op zekeren dag uit de lucht zijn komen vallen en her- en derwaarts zijn verstrooid, een groote Neurenberger speelgoeddoos gelijkend. Meestal zijn de huizen van een stukje "bleek" voorzien en met een groene haag omgeven. Aan de zeezijde is het dorp omringd

door een betrekkelijk lagen aarden wal, welke het dorp scheidt van de bekende Meent, het gemeenschappelijk weidegebied, waar 's zomers het vee rustig graast.

Hoe echt idyllisch kijken die huizekens met hun smalle, kleine raampjes over deze omwalling heen!



Gezicht op Huizen

Van de feitelijke kom van het dorp af voert een beharde weg naar de zeezijde, waar allerlei gebouwtjes en pakhuizen staan, voornamelijk ten dienste van de visscherij en de daarmee verband houdende nevenbedrijven.

In het jaar 1854 is de tegenwoordige havenaanleg tot stand gekomen, ongetwijfeld ten eerste in het belang van de visscherij en de zeevaart, waardoor de ligging der plaats aanmerkelijk is verbeterd.

Twee groote strekdammen, welke den stroom leiden, zijn in zee gelegd, waarvan vooral de Westelijke wal bijzonder ver in zee loopt. Bij helder weer en kalme zee is een wandeling over dezen dam ten eerste aan te bevelen. Men geniet dan ten volle van een schitterend uitzicht over de Zuiderzee, waar de visschers uit Volendam, Marken en Huizen hun wisselvallig bedrijf uitoefenen. Achter ons rijst dan het Gooi omhoog met zijn schitterende heuvels en prachtige bosschen. Ongeveer tien à twintig jaar geleden was de Huizer vloot nog zeer talrijk en telde men er ongeveer 200 botters.

Vooraf tengevolge van de ingetreden malaise en anderszins tengevolge van de aanstaande droogmaking der Zuiderzee is het aantal schepen gedurende de laatste jaren belangrijk geslonken en heeft de vloot thans niet meer dan een derde gedeelte van haar oorspronkelijke sterkte.

De overgebleven botters oefenen echter nog regelmatig de vischvangst uit, terwijl verder in het plaatsje zoogenaamde "opkoopters" wonen, zoodat het vooral in den haring- en ansjovistijd aan de havenzijde zeer bedrijvig kan zijn.

Zeër bijzonder zijn daar de groote zout- en rookerijen, waar vooral de Zuiderzeeharing tot bokking wordt verwerkt, welke onder normale omstandigheden meerendeels wordt geëxporteerd.

Bakkerij H. Kruijmer B.V.



**Specialiteit in Huizer
speculaas en ontbijtkoek**

**Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368**

Het Gooise Land
Binnen- en Buitenstijl



De Wiltfang
Als functioneel ook mooi mag zijn



“Landelijk-chique” stijlvolle cadeau
ideeën, ruim assortiment buitenplanten,
tuinideeën en -adviezen, stijlcheques,
rozentuin en meer...

Lindenlaan 42 * Huizen
035-524 11 67

www.hetgooiseland.nl



**Bent u op zoek naar
een actieve makelaar?**

**Bel dan voor
een afspraak:
(035) 526 69 10**



*Ook 's avonds geopend!
donderdag en vrijdag tot 20.00 uur*



ir. Bert Hagedoorn

Eemlandweg 2, 1271 KS Huizen | Tel: (035) 526 69 10 | www.hagedoorn-makelaars.nl



Damesmode „De Gunst”

*Een vertrouwd adres
in een nieuw jasje.
Een kijkje is zeer
de moeite waard.*

Damesmode „De Gunst”

Lindenlaan 7, 1271 AV Huizen, 035 - 5253747

Frank Walder - Setter Lady - Freya - Sommermann -
Toni - Sylbo - Zerres - Gelco - Freetex - Lebeck

Vleeswaren van **NICO & ALIE KLEIN** Groot in kwaliteit

Kaaphoornstroom 20, Tel. (035) 526 23 15
Beursweg 16, Tel. (035) 525 38 32
HUIZEN

**Donderdag op de markt in Bussum,
Wilhelminaplantsoen.**

**Zaterdag op de markt in Huizen,
Oude Raadhuisplein.**

DE MEENTHOEVE

Meentweg 52, 1271 PX Huizen Tel. 035-5265026

In het oude dorp van Huizen, in een sfeervolle boerderij is
onze catering en kookschool "De Meenthoeve" gevestigd.

Koken bij u thuis. Vanaf 8 personen.

Wij maken de voorbereidingen in de Meenthoeve en
koken bij u thuis het 3 of 4 gangen menu af.

Buffetten, koud en warm tot 50 personen.

Borrelhapjes vanaf 100 stuks.

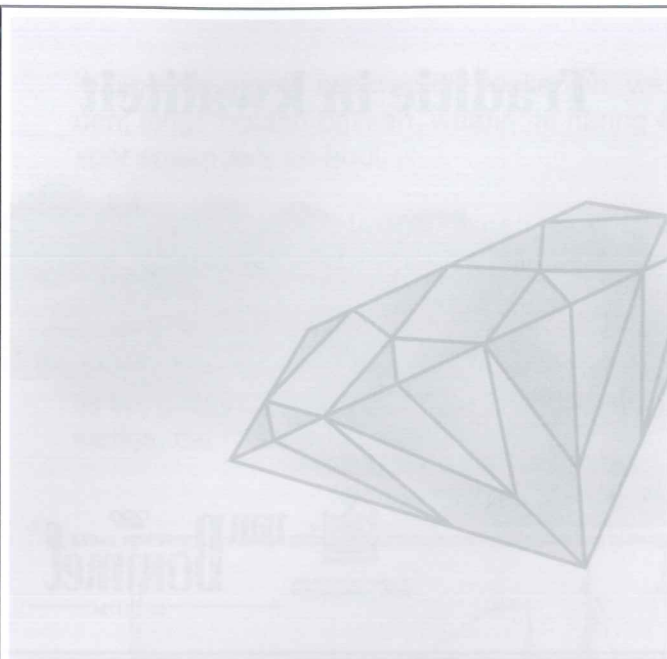
Kooklessen vanaf 6 personen.

Wij geven lessen in de Spaanse, Italiaanse, Franse,
Chinese, Thaise en Indiase keuken.

Privé restaurant

Vanaf 8 tot 20 personen.
Lunch of diner.





Juwelier

Sterk

Oude Raadhuisplein 3 - Huizen

**VOOR
AL UW

IJZERWAREN

EN
GEREEDSCHAPPEN**

IJZERHANDEL VOS

MIDDENWEG 21 - HUIZEN - TEL. 035 - 525 34 87

EN ONS ADVIES KOST U NIETS



*Optometrist O V
Contactlensspecialist A.N.V.C.*

Oude Raadhuisplein 4 - Tel. 035 - 525 38 55 - Huizen
Winkelcentrum Oostermeent
Oostermeent-Oost 84 - Tel. 035 - 525 38 53

Traditie in kwaliteit

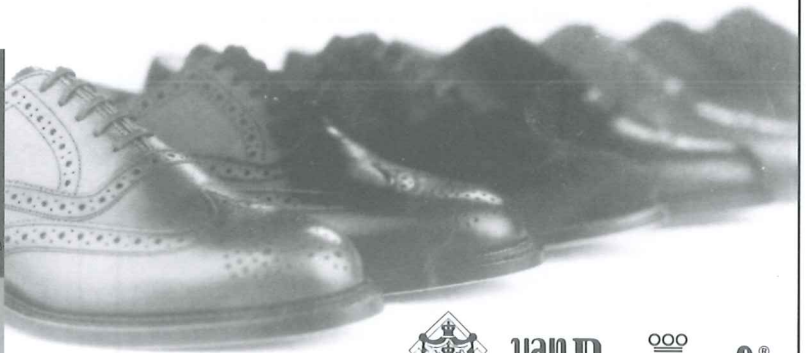
HAN LANDMAN

SCHOENMODE

HUIZEN

LINDENLAAN 3

TEL. 035 52 51185



van **Bommel**
SUPERIOR SHOES
SINCE 1734

Feest of receptie

in authentieke boerderij met sfeervolle
ruimtes en romantische tuin.

Eigen catering en bemiddeling artiesten.

Voor meer informatie:

de **boerderij**

Hellingstraat 9, 1271 VA Huizen. Telefoon (035) 525 62 52

KRUIJMER AUTOMATISERING

HUIZEN

BUREAU voor:

informatisering

automatisering

opleiding

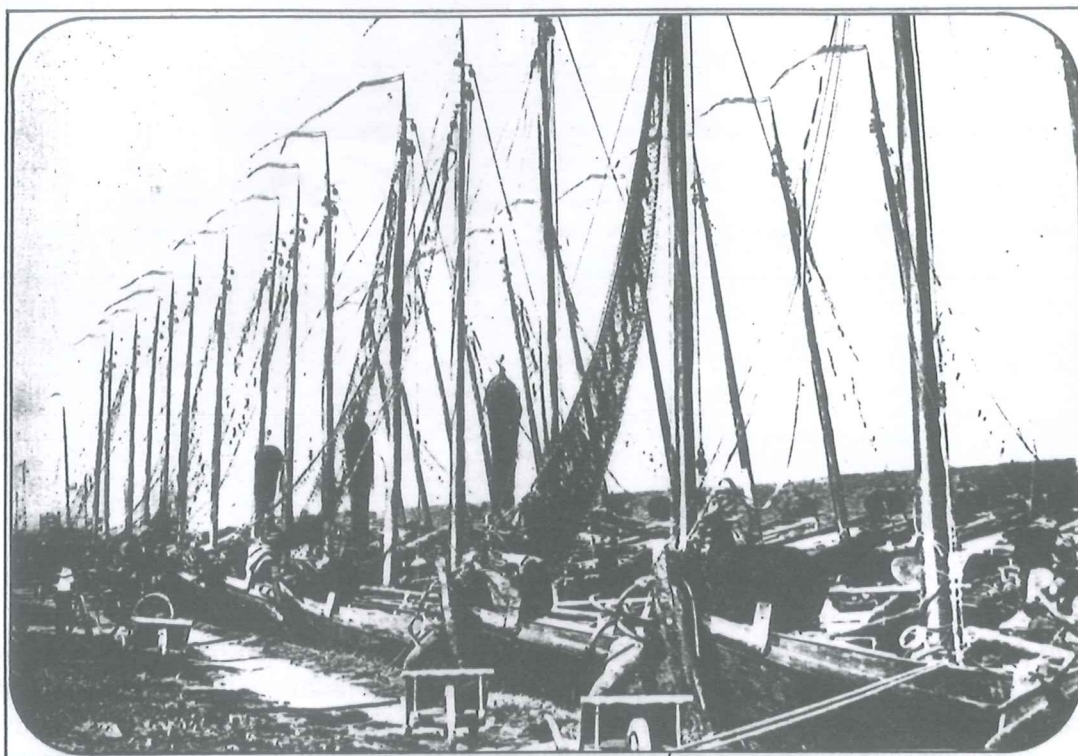
advies

Jagersweg 2 1272 AL Huizen
Tel./Fax: 035-5251713/5241191

't Zijn zeer groote schuren die rookerijen, waarin zich steenen hokken (rookplaatsen) bevinden; lange houten bakken, waarin de haring eerst wordt gezouten, benevens opslagplaatsen voor spaanders en hout.

Enkele van de grootste inrichtingen tellen 12 tot 14 stookplaatsen, waar in 't seizoen dagelijks duizenden haringen tot "Zuiderzeebokking" worden bereid.

Gedurende den wintertijd, vooral bij strenge vorst, als vriezeman de zee gedeeltelijk vloert, wordt de botklopperij en spieringvangst beoefend. Dan trekken de visschers per slee het zee-ijs op, gewapend met bijl, netten, kompas en langen peilstok. Deze visscherij is natuurlijk een werkje, dat niet van gevaar ontbloomt is.



Langs de kade der haven te Huizen.

Zooals we reeds opmerkten woont in het eigenlijke dorp meer de boerenbevolking. Tot voor eenige jaren, doch vooral in de 18e en 19e eeuw, werd door de Huizers zeer veel huisindustrie beoefend en waren de bewoners bekend als vaardige wol- en katoenspinners. Vooral werden in dien tijd veel zoogenaamde "pitten" gesponnen ten dienste der kaarsenindustrie. Langzamerhand verdwijnt echter het "thuiswerken" en behoort deze tak van nijverheid vrijwel tot het verleden.

Het meest typische van Huizen is echter ongetwijfeld de kleederdracht der bevolking, welke naar men wil oorspronkelijk van Friesche afkomst moet zijn. In den loop der jaren heeft deze eigenaardige kleding zich gehandhaafd, zoodat de moderne tijd gelukkig niet alles nivelleert. Eenvoudig, sober in alle deelen is de kleedij der mannen, meest stoere, sterkgebouwde typen. De broek is van stijve, eenvoudige stof, terwijl bovendien de gestreepte of geruite kiel een algemeene dracht is. Het hoofd wordt gedekt met een zwart zijden pet. Veel schilderachtiger is het kostuum der getrouwde vrouwen en jonge meisjes. De rok is van gewone, stijve stof en staat wijd-uit. De frisch gesteven, bonte boezelaar verbreekt aardig de eentonige kleur. Over het geplooid jak wordt algemeen de zwarte omslagdoek gedragen. Bijzonder fraai staat de

helder witte kamerdoeksche muts met breede kappen, welke zoo typisch langs het fijn gevormde gezicht uitstaat.

Het meestal zeer donkere haar wordt in een kaarsrechte scheiding gedragen. Sprekend zijn vooral de groote oogen der meiskes, waaromheen de donkere, lange wimpers wuiven. Een en ander geeft aan het gezichtje een ernstigen, weemoedigen trek.

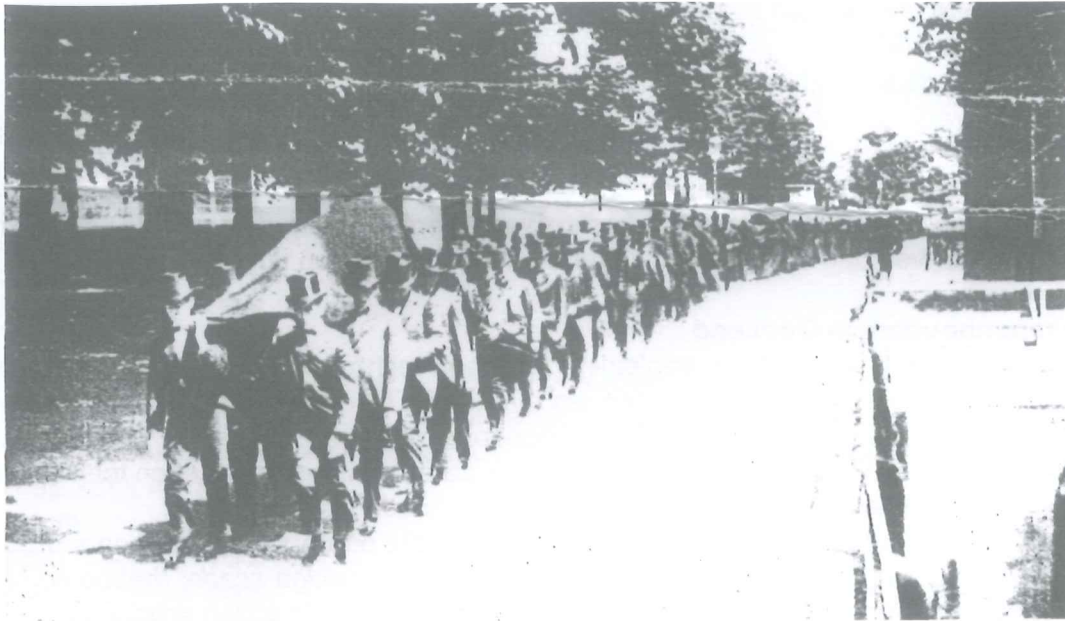


De Huizer kleederdracht

De jeugd draagt meerendeels reeds de kleding der ouderen. De schoolgaande jongens lijken verouderd door de zeer stijve, donkere jakjes, terwijl ze allen helder wit geschuurde klompen dragen. De jonge meisjes zijn ook reeds in donkere kleedij. Eigenaardig staan de pofmouwtjes aan den schouder. Aardig gezicht, de spelende groepjes kinderen eens gade te slaan in hun eigenaardige pakjes, welke wel bepaald zeer karakteristiek zijn. Wie echter een goed beeld van de typische Huizer kleederdracht wil zien, brenge eens op een Zondag een bezoek aan het typische plaatsje, en wachte een kerkgang af. Interessant gezicht, de mannen en vrouwen statig in de richting van 't bedehuis gaande. De mannen, stijf in 't nauwsluitende pak, fier rechtop, met die echte Toorop-koppen. En daarnaast de vrouwen eveneens alle in de beste "spullen" gekleed; de handen gevouwen over den rok, stevig omklemd houdende het kerkboek. Zoo trekken de ouderen onder 't gelui der kerkklok van den ouden toren in de richting van het bedehuis: een schilderij gelijk.

Meer in den namiddag is het aardig eens de "kuierende" jeugd gade te slaan, wanneer de jongens en meiskens, veelal ter weerszijden van de straat, maar regelmatig op en neer wandelen, waar wellicht menige intieme blik wordt gewisseld, en wellicht menigmaal een eerste kennismaking wordt aangeknoopt.

Zoo blijven in dit nederige dorp de oude gebruiken in eere, waaraan bij trouwpartij, bruiloften of begrafenis uiting wordt gegeven. Welk een ommekeer de moderne samenleving dan ook moge hebben gebracht vooral in Bussum, Laren, Blaricum en andere Gooische dorpen, het landbouw-visschersdorp Huizen houdt zijn traditiën in eere, zoodat het ook heden ten dage nog een eigen plaats inneemt onder onze Hollandsche gemeenten. D.



Een begrafenis te Huizen.

Achter de baar, die door familieleden en vrienden grafwaarts wordt gedragen, volgen de op hun Zondagsch gekleede mannen. Achteraan lopen de vrouwen, het hoofd door de gesteven witte kap gedekt.

**UIT DE GESCHIEDENIS VAN NAERDINCKLANT, LATER GOOILAND:
GEDEELTEN WAARIN LAMBERT RIJKSZ. LUSTICH VOORKOMT (VERVOLG)**

Harmen Kos

**Uit de geschiedenis van Gooiland, met gedeelten waarin
Lambert Lustich voorkomt. (Vervolg)**

De afmetingen van bouw- en grasland omstreeks 1400 in het Gooiland

Bouwland: een Gooise morgen = 5 schepel = 9764.8 m²
 1 schepel = 4 spint = 1954 m²
 1 spint = 1 cop = 488 m²
 1 cop = 5 roede = 61 m²
 1 roede = 12.2 m²

Weiland: een Gooise morgen was 8 hond
 1 hond = 100 roede = 1220.6 m²
 1 roede = 12.2 m²

Wat verbouwde men omstreeks 1400 in het Gooiland?

Men verbouwde weinig haver, meestal rogge. In kleiachtige gronden of op de laagste en beste zandgronden gerst. Later werd er ook boekweit verbouwd. De totale opbrengst in verband met de koptienden, bedroeg in 1424: 32 mud rogge en 16 mud gerst. In 1538 was dit nog het zelfde. Volgens **Lambert Rijckz.** Lustich betaalde men gemiddeld 16 kop van een morgen als koptiende. De 48 mud die de tiende totaal opbracht, zijn gelijk aan 6144 kop, die werden opgebracht uit 384 morgen. In Huizen zei men "*suamaet*", waarvan de koopsom 40 Rijnlandse gulden was, en de pacht 2 Rijnlandse gulden. Blaricum en Laren zeiden: *Zwaemaet*, hiervoor was de koopsom 2½ Rijnlandse gulden.

De veehouderij en veeteelt in Gooiland

Over het aantal koeien die in het Gooiland omstreeks 1400 gehouden werden is weinig bekend. Alleen uit de schaarbrieven - onder andere die van 1442 - is op te maken hoeveel vee er per boerderij was. De schaarbrieven stelden vast hoeveel koeien er op de meenten mochten weiden. De erfgooiers hadden namelijk bijzondere rechten verkregen. In 1442 waren dit 8 koeien per gezin, waarbij 3 paarden mochten zijn. Woonden er twee gezinnen op een boerderij, dan mochten ze samen 11 koeien scharen, waarbij ook drie paarden mochten zijn. In Naarden was minder vee dan in de dorpen. Over de afmeting van een boerderij is weinig bekend.

De schapenhouderij in Gooiland

De schapenhouderij was in 1516 aanleiding voor een rechtzaak. Naarden verbood aan Hilversum en Laren om schapen te houden, en die gingen hiertegen in beroep bij het Hof van Holland. Het Hof deed op 30 mei 1517 een voorlopige uitspraak: *de partijen moesten binnen viertien dagen hun schrifturen opnieuw overleggen*. Laren en Hilversum deden toen beroep op de tweede schaarbrief van 1442, waarin het schapen houden is geregeld.

Het verbod van Naarden had al veel schade veroorzaakt en de schapenhouders brodeloos gemaakt: *Vele arme scamel luyden, bezorgende hemluyde eenige scade, thebbe so hadden deselve*. En ze werden in hun gelijk gesteld. Laren en Hilversum hadden schapen die wol opleverden, maar die verkochten ze niet meer aan Naarden.

In Naarden werd al Westfaalse wol gebruikt, en in jaren met een lage lakenproductie was er ook minder wol nodig. (zie tabel over lakenproductie in Holland). Wat er precies achter het verbod van Naarden stak is niet geheel duidelijk, waren ze bang voor concurrentie? De schapenweide van Laren en Hilversum had een afmeting van: *omtrent 1 myle groot* = circa 5500 ha.

De veengebieden in en om Gooiland

De veengebieden waren al vanaf de middeleeuwen belangrijk voor brandstof, door vervening werd turf gewonnen. Dit gaf aan velen werk en een bron van inkomsten, ook in de turfhandel was brood te verdienen. Na de vervening ontstond er - wanneer de veenlaag van geringe dikte was - na bewerking bouw- of weiland. De stad Naarden had verschillende veengebieden in de omgeving van Loosdrecht, de zogenaamde *Kerkelanden*. Ook Huizen bezat daar wat stukken veenland, die werden in de 16e eeuw verkocht ten bate van herstel van het kerkdak.

In 1464 was er een gevecht met de bewoners van Muiden. Ene Splinter van Zijl met een aantal Muidenaren haalden turf in Ankeveen die ze gekocht hadden van Hilversummers. Dit was in strijd met de Schaarbrief van 1442.

De Schout van Naarden die een onderzoek wilde doen; werd gemolesteerd en keerde terug en liet daar de klok luiden. Een aantal burgers uit Naarden schoten de Schout te hulp en hierbij werden een aantal Muidenaars gegrepen. Hun wagens en paarden en de turf werden in triomf naar Naarden gevoerd. Men had gelijk een aantal ossen van de meent meegenomen, met de uitlating deze niet in Naarden te kunnen halen. Het Hof van Holland nam deze affaire ernstig op en deed de volgende uitspraak; de burgemeesters, drie schepenen en twee hoofd schuldigen moesten op bedevaart naar Rome en Keulen. In een processtuk van maart 1590 – een rechtsgeding tussen Naarden en Hilversum – over afgegraven veenlanden bij Loosdrecht, kreeg Naarden hierover het recht verklaard. Naarden had in 1458 deze grond van Gijsbert van Nijenrode gekocht, om met de opbrengsten hiervan het onderhoud van de kerk te financieren. Dit stuk land had de afmeting van circa 240 morgen. De landheer kreeg een achtste penning van de pachtsom. Dit was vanaf 1578 – na moord van de Spanjaarden in Naarden niet meer aan de koning Philips II afgedragen. De achterstand was inmiddels 46 - 47 Gulden. Maar vanwege de schade die de Spanjaarden in Naarden hadden achtergelaten, werd met 'koningsgeld' deze schade vergoed.

Aan hertog Philips de Schone werd in 1494 te Brussel een bede toegestaan, op voorwaarde dat hij eerst een *Enquete* zou houden. Naar aanleiding van dat onderzoek werd twee jaar later aan de steden en dorpen om een bepaald bedrag gevraagd. Deze omslag - zetting van

DE VERPONDINGEN IN GOOILAND ROND 1500

schildtalen genoemd - zag er voor de Gooise dorpen, die gezamenlijk 400 ponden moesten opbrengen, er zo uit:

• Bussum	26 £	13 sc.	£ = de munteenheid van een pond was toen: 40 groten Vlaams en 20 schellingen
• Huizen	133 £	6 sc.	
• Laren	80 £		
• Blaricum	53 £	6 sc.	
• Hilversum	106 £	13 sc.	

De opvolger van Philips de Schone, hertog Karel V, deed in 1514 een bede, maar deze werd vanwege een meningsverschil tussen enkele steden over een vorige omslag afgewezen, er werd opnieuw een *informacie* gehouden. Deze nieuwe omslag van totaal 320 £ was over de dorpen als volgt verdeeld:

• Bussum	25 £
• Huizen	75 £
• Laren	50 £
• Blaricum	45 £
• Hilversum	125 £

De informatie voorafgaande aan deze verponding was van belang, want met gegevens hiervan, werd de verponding voor het jaar 1533 geheven. (Wordt vervolgd.)



*Mevrouw Bout en haar dochter (op de hondekar staat G. Bout)
op weg naar huis op de brug bij Naarden (aan de kant van Huizen?)
Moeder was zo moe, dat zij in de kar plaatsnam. Zoô meu was ze.
Weet iemand van onze lezers meer? Foto uit de collectie van Aartje Kruijning-Teeuwissen.*

Op de vraag of iemand wist waar dit hutje ooit gestaan had, ontvingen wij de volgende reactie van de heer A. de Braal. Hartelijk dank. Red.

In nummer 4 van 2008 staat een afbeelding van wat daar een ziekenhutje genoemd wordt. Als aanvulling hierop het volgende. Als jochie van een jaar of 6/7 heeft mijn broer, die 10 jaar ouder was, in een dergelijke tent bij ons achter in de tuin gelegen. Een behandelwijze van TBC was toen heel veel buitenluchten hij lag daar bijna dag en nacht. De tent werd voor zover mij bekend, uitgeleend door het wijkhuis, dat toentertijd aan de Kon.Julianastraat gevestigd was. Zoals te zien op de foto was de tent aan 3 zijden open en kon gedraaid worden op het onderstel zodat de patient geen last had van binnenvallende wind.

Hopend U wat nuttige inlichtingen te hebben gegeven,
Met vriendelijke groet,

A. de Braal

PUZZEL

De oplossing van het kruiswoordraadsel in de Ratel van december 2008 is als volgt.

Horizontaal:

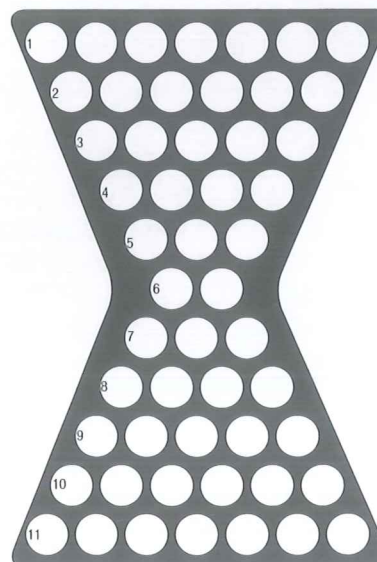
1. reël; 5. een; 7. weide; 11. geel; 13. teen; 14. er; 16. grootheid; 19. v.e.; 20. per; 22. erg; 23. Ard; 24. Ben; 25. down; 27. Eva; 29. Eder; 31. idee; 32. snars; 34. oase; 36. p.e.; 37. KRO; 38. vlo; 39. tin; 40. vlo; 42. plomp; 46 roek; 48. Onno; 50. aso; 51. snee; 52. SOS; 53. MBA; 55. pop; 57. ink; 59 PS; 60 kruisstuk; 63. do; 64. tuin; 65. tram; 67. roest; 68. vat; 69. tsaar.

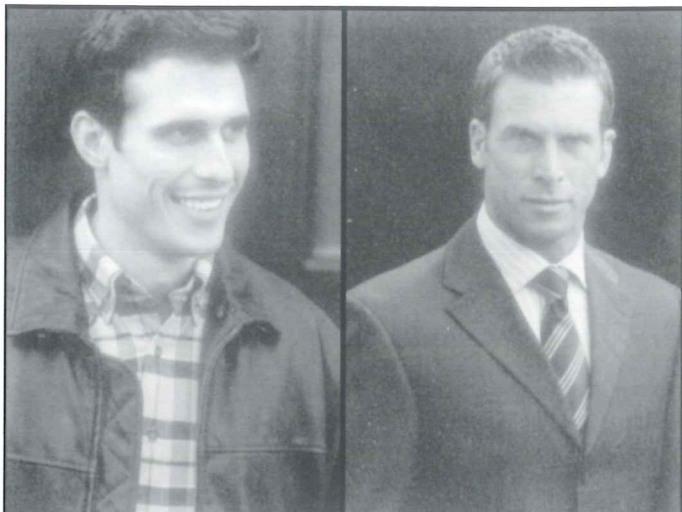
Vertikaal:

1. reep; 2. leg; 3. EEG; 4. leren; 6. Est; 7. weide; 8. eed; 9. in; 10. even; 12. lor; 13 ter; 15. reddeloos; 17. ogen; 18. haar; 19. versteend; 21. roe; 24 Bea; 26. weken; 28. v.a.; 30. doorn; 31 i.p.v.; 32. sop; 33. s.v.p.; 35. eik 41. ons; 43. laai; 44. os; 45. mops; 47. oei; 52. spar; 54. bun; 56. o.t.t.; 58. koor; 60. kus; 61. Spa; 62. kas; 64. te; 66. ma.

De nieuwe puzzel is een zandloper.
Veel puzzelplezier gewenst. M. Versteeg

1. verleden deelwoord van lijden
2. meetellen
3. rol van een schrijfmachine
4. zonder inhoud
5. activiteit van een kip
6. voorvoegsel
7. soort, geslacht
8. ontkennend hoofdtelwoord
9. voorzetsel
10. kwellen
11. uitdagend.





Bunschoten
to B or not to B...

Havenstraat 13, 1271 AB Huizen
Tel. 035 - 525 35 59



VOORBAAN 35, 1271 RR
TEL. (035) 525 33 09

Als er wat te vieren valt, even naar uw slijter

Wijnhandel-slijterij



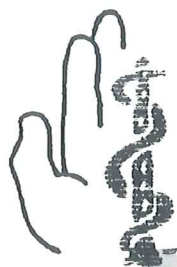
RELATIE-GESCHENKEN

Anno 1936

in 't Hart van Huizen

Achterbaan 36, 1271 TZ
Tel. 035 - 525 33 84

*Verhuur complete mobiele BIERTAP-INSTALLATIE,
glaswerk etc.
Dé adviseur van gastvrije mensen.*



FYSIOTHERAPEUTISCH
CENTRUM

KOS B.V.

Manuele therapie

Sportfysiotherapie

Fysiofitness

Incontinentietherapie

Therapie bij bekkeninstabiliteit

De Ruyterstraat 9 - 1271 SR Huizen
Telefoon 035 - 5252360 / 5263035

Het mooiste stukje Amsterdam.



Old Amsterdam®

Gerijpt voor genieters.